

מלאכת דש ה: סחיטה ג:
(זמן קיץ מסכת שבת יג)

.1

משנה קמג. מ"ספוג" עד "בין כך"
גמרא קמג. מ"מני ר"ש" עד "הני גרעינין"
רש"י קמג. ד"ה "עור", וד"ה "אין מקנחין"
רבינו חננאל קמג. ד"ה "ספוג"
רמב"ם שבת פרק כב הלכה טו עם השגת הראב"ד
משנה קמג: עד "אין סוחטין"
רש"י קמג: ד"ה "ובלבד"
תוספות קמג: ד"ה "חבית"
גמרא קמג: מ"תנא לא" עד "ת"ר נתפזרו"
ריטב"א קמג: ד"ה "גמרא תנא"

.2

גמרא קמה. מ"גופא כבשים" עד "מיתבי"
רש"י קמה. ד"ה "פטור"
תוספות קמה. ד"ה "כבשים"

פרק חבית שנשברה

ואיברא דהיינו טעמיה דרבנן מדלא מפליג בין לאוכלים בין למשקים, אבל ר' יהודה [ד] מפליג בין לאוכלים בין [ל] משקי' איכא למימר דטעמא דלמשקי' אסור משום דהוה ליה נולד דמעיקרא אוכל ולבסוף משקה, ולאוכלי' מותר דאוכלא דאיפרת הוא שפיר דמי, והכי אמרי' לה בפרקא קמא דחולין¹² אליבא דרב דאמר חלק ר' יהודה אפי' בסלי זתים וענבים דבני סחיטה נינהו, אבל לשמוא' דאמ' מודה ר' יהודה בסלי זתים וענבים דבני סחיטה נינהו אף לר' יהודה טעמ' משום שמא יסחוט, דאי משום נולד כל אוכלים אוכלא דאיפרת הוא שפיר דמי ואפי' בסלי זתים וענבים, אלא ודאי משום שמא יסחוט ובאוכלים (ד) לא חייש להכי בר מזתים וענבים דבני סחיטה נינהו. ורבנן פליגי עליה אפי' בשאר פירות או משום גזירה אטו משקי' או משום דחיישי' דילמא מימליך בהו כיון דזמנין דסחטי להו.

חלות דבש וכו'. פירשנוה בפ"ק דמכלת'י¹³ בס"ד.

גמרא. תנא ובלבד¹⁴ שלא יספוג ביין ולא יטפח בשמן כדי¹⁵ שלא יעשה כדרך שעושים בחול. פרש"י ז"ל¹⁶ משום עובדי' דחו'. ואטפוח שמן קאי, דאלו אספיגת יין בלאו הכי אסור דילמ' יסחוט כדפי' רבינו ז"ל במשנתנו¹⁷.

תנו רבנן נתפזרו לו פירות בחצרו¹⁸ מלקט ע"י ע"י ואוכל אבל לא לתוך הסל. ואשמעי' מהך סופא דריש' דקתני ע"י ע"י ואוכל אפי' בקערה וכיוצא בו שרי¹⁹, וכיון דלצורך [הוא] לא אסרו חכמים אלא בנותנם לסל וקופה דהו עבדין

[קמג,ב] מתניתין. חבית שנשברה, פי' החבית של שמן או של יין דהתירא¹ שנשברה בשבת מצילין ממנה מזון ג' סעודות. פי' בכלים הרבה, דאלו בחד מנא אפי' טובא כדאמרי' גבי דליקה², וכן פרש"י ז"ל³. והקשו בתוספות בפ' כתבי הקדש⁴ דתנן גבי דליקה מצילין מזון שלש סעודות ותו לא, אמרי' (בעלמא) דטעמא מתוך שאדם בהול על ממונו אי שרית ליה אתי לכבווי, ופרכי' אלא מעתה הא דתניא נשברה לו חבית בראש גגו מביא כלי ומניח תחתיה ובלבד שלא יביא כלי וילקוט⁵ התם מאי טעמא, והשתא איכא למידק, אדפרכי' התם ממתניתא הוה לן למפרך מהא דמתני', חדא דמתני' עדיפא למפרך, ועוד דמתני' דהכא דמיא למתני' כדקתני מצילים ממנה מזון שלש סעודות. ותירצו⁶ דמתני' דהכא לא הוה קשי' ליה דדילמא טעמא כדי שלא יבא לספוג וכדקתני סיפא ובלבד שלא יספוג, אבל הא [ד] התם קשי' לן למה לי לא יביא כלים וילקוט⁵ ויצרף דהא בהיתירא טרח, ופרישנא דטעמא כדי שלא יביא כלי דרך רשות הרבים.

ובלבד שלא יספוג. פי' כדי שלא יבא לידי סחיטה דהוויא איסורא דאוריתא ביין ובשמן לדברי הכל⁷ (דהוה לן למפרך)⁸, שהיא תולדה דדש.

אין סוחטין את הפירות להוציא מהם משקי'. פי' ע"ג קערה, דאלו לגבי קדרה שיש בה תבשיל משרא שרי כדאיתא בגמ'⁹.

ואם יצאו מעצמם אסורי'. פרש"י ז"ל¹⁰ כדי שלא יסחוט, דהכי פרישנא ליה בפ"ק דביצה¹¹.

ואם, עיי"ש. 11 ג.א. 12 יד.ב. 13 לעיל יט,ב. ד"ה ר' אליעזר ואילך, ור' בהע' 105 שם. 14 לפני' ל': ובלבד. 15 לפני': שלא יעשה כדרך שהוא עושה בחול. 16 ד"ה ויטפח. 17 לעיל ד"ה ובלבד. 18 כג"י כיא"פ, ובכ"מ ורי"ף כ"י: פירותיו בחצירו, ולפני': בחצר. 19 ע"י תוד"ה מלקט.

1 נר' דר"ל דלא מיירי בשל טבל, ור' ברבנו לעיל מב,ב ד"ה והצלה. 2 לעיל ק,א. 3 ד"ה מצילין ועי' במאירי שחולק בזה. 4 לעיל קיז,ב ד"ה הא. 5 צ"ל: ויקלוט. 6 כ"כ בתוס' הנ"ל בשם ר"י, ועיי"ש. 7 כדלקמן קמה סוע"א. 8 ט"ס, ונשתרבב מרלעיל. 9 להלן קמד,ב. 10 ד"ה אסורין וד"ה

